

Sage: Retl. Ja, den ærede Rigsdagsmand kan ikke sige, hvad der er min Tro; og naar han ikke kjender den, har han heller ikke Ret til at sige Ret. Det er min Tro, at Kjøbstadsejendommene ville synke i Brits flere Aar, efterat denne Lov er udkommen; men jeg troer, at man vil bidrage til, at dette vil skee i endnu højere Grad, dersom man giver Haandværkerne paa Landet Ret til at kunne føre deres Arbejder ind i Kjøbstæderne. For saavidt Afstandsbestemmelsen af 1 Mill var bleven udstrakt til alle Haandværkere, vilde Faren ikke være saa stor, skjøndt der alligevel vilde være en Frygt hos mig for dette Skridt; men navnlig med Hensyn til de Haandværkere, der etablere sig uden Hensyn til Afstandsbestemmelsen fra Byen paa Landet, troer jeg, at deres Nærhed med den Ret, der her tilbydes dem, vil skade vedkommende Haandværkere i Kjøbstæderne meget betydeligt. Det vil efter min Tro bidrage til, at flere Haandværkere i disse Fag ville see sig nødsagede til at flytte ud af Byen og derved bidrage til i en endnu højere Grad at forringe Eiendommens Værdi der. Jeg troer derfor, at den lovgivende Magt for Tiden burde af Hensyn til Kjøbstæderne undlade at gjøre et saadant Skridt. Naar man forøvrigt giver den samme Frihed til at udøve Haandværk paa Landet som i Byerne, saa burde man dog efter min Formening endnu beholde den Indskrænkning for Haandværkerne paa Landet, at de ikke maatte levere Arbejde til Kjøbstadbeverne.

II. Sage: Det var ganske nødvendigt, at den ærede Taler protesterede imod mit Ret; thi jeg paatog mig naturligtvis ikke at tolke hans Overbeviisning. Det var kun mit eget Ret, jeg udtalte, og den Overbeviisning har jeg rigtignok, at ingen af disse Bestemmelser, der findes i denne Lov, selv om de gif meget videre, ville skade Kjøbstadsejendommene. Jeg tør endogsaa paastaae — det er min Overbeviisning —, at, dersom Loven borttog alle Baand, vilde det gavne baade Kjøbstad og Land. Iøvrigt er jeg selv ikke fri for at have en heel Deel Kjøbstadsejendomme og ikke ubetydelige Kjøbstadsinteresser, saa at jeg er Part i Sagen, og derfor haaber jeg, at man troer

mig paa min Oprigtighed og Overbeviisning, at Eiendommene ikke ville falde i Kjøbstæderne, fordi vi give disse Friheder. Jeg skal derfor stemme imod det af det ærede Medlem stillede Undringsforslag. Derimod skal jeg stemme for det Mindretals (Tscherning) Forslag, som foreslaaer, at § 23 skal gaae ud, og jeg troer virkelig ikke, at der kan være nogen Risiko derved. Jeg har ikke hørt, at Regjeringen af denne Grund vil nægte Lovens videre Fremme, og der kan saaledes ikke være nogen Risiko ved at lade denne Paragraph bortfalde. Det er dog idetmindste en gjensidig Fordeel, man indrømmer begge disse Stænder, Haandværkerne og Handelsmændene. Hvormange Tilfælde kan der ikke være i smaa Steder, hvor en Familie har et lille Haandværk, som ikke yder tilstrækkelig passende Beskæftigelse eller skaffer den det fornødne Livsophold, hvilket den derimod kan erholde ved at drive en lille Handel ved Siden deraf eller omvendt? Jeg seer ikke, at der derved kan skee noget som helst Indgrib i Haandværks- og Handelsstandens Rettigheder, naar det er en gjensidig Frihed, der indrømmes dem. Der kan blive mange ledige Timer opfyldte ved Handel eller omvendt ved Haandværk. Jeg haaber derfor, at man vil kunne blive enig om at lade denne Paragraph bortfalde; den er ikke, saavidt jeg kan see, til nogen Nytte, men kan derimod i mange Tilfælde være skadelig.

Indenrigsministeren: Jeg maa dog bestemt udtale mig imod den Ansøelse, som af et æret Medlem af Udvalget nu blev fremsat, uden at man efter Betænkningen kunde vente, at han vilde slutte sig til Mindretallets Forslag, nemlig det Forslag, som af det ærede fraværende Medlem for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) er stillet om, at Udstaets § 23 skal falde bort. Udstaets § 23: at Haandværks-Borgerkab eller Rørigsbeviis ikke kan forenes med Borgerkab eller Rørigsbeviis til Handel er et væsentligt Punkt i Lovforslaget, og jeg kan ikke andet end gjøre Indsigelse imod det ved denne Paragraph af det fraværende Medlem stillede Forslag, som jeg alt har maattet gjøre det med Hensyn til flere af den ærede holbekske Rigsdagsmands Forslag